

Szószék – Úrasztala – Szertartások

KOPPÁNDI BOTOND

TÉRJEN VISSZA A LÉLEK!

„Azután háromszor ráborult a gyermekeire, és így kiáltott a Úrhoz: »Istenem, Uram! Térjen vissza a lélek ebbe a szobákba!« Az Úr meghallgatta Illés szavát, a lélek pedig visszatért a gyermekbe, és az föléledt. Ekkor Illés fogta a gyermeke levitte a felső szobából a házba, odaadta az anyjának, és így mondta Illés: »Nézd, él a fiad!« Az asszony így felelt Illésnek: »Most már tudom, hogy te Isten embere vagy, és hogy igaz írtak te szádban az Úr igéje!«”

(1Kir 17,21–24)

Kedves Testvéreim!

A „hely szellemétől” átitatva nagy tisztelettel és nagyabecsüléssel fordulok a lupényi egyházközség híveire¹, akik vállalták ez évi köri közgyűlésünkön a szervezés és vendéglátás feladatát! Lelket melengető és komoly önvizsgálatra készítető az a hozzáállás, amellyel egy maréknyi unitárius, itt, a végeken, mindennapos harcát vívja az elmúlással – úgy, hogy nem a statisztikára figyel, nem a népességcsökkenés miatt jajveszékel, hanem templomot vásárol és szépít, papilakot perel és javít, és közben állandóan lélekkel tölti meg a vallásos hétköznapiakat is.

Éppen az ő pozitív példájukból kiindulva, szeretnék a mai köri közgyűlésen tükröt tartani magunk elé, hogy önvizsgálat és helyzetelemzés után, megnézzük: hogyan tudnánk – Isten segítségével – új életet lehelni egyházunkba, egyházközségeinkbe.

Szándékomban Illés történetének egyik szép epizódja segít, az a rész, amely a sareptai özvegyasszony házában történeteket írja le. Már túl vagyunk azon a csodás eseményen, hogy az Úr áldása következtében a lisztesfazék nem ürül ki, és az

---

¹ Az itt közölt egyházi beszéd a Kolozs-tordai egyházköri közgyűlésen hangzott el Lupényban, 2008. július 12-én.

olajoskorsó nem fogy ki; ebben a részben, az özvegyasszony gyermeke megbetegedik, olyan súlyosan, hogy már nem is lélegzik. Ekkor az asszony rosszállóan Illéshez fordul: „mi bajod velem, hogy megölnöd a fiamat?” Illés nem szól semmit, fölviszi a gyermeket a felső szobába, az ágyra fekteti, háromszor ráborul, majd így kiált az Úrhoz: „Istenem, Uram! Térjen vissza a lélek ebbe a gyermekbe!”

Kedves Testvéreim, olvasatomban a történetbeli gyermek a mi „kedves gyermekeinket”: egyházközségeinket, illetve Egyházunkat jelképezi (s e rendszerben a sareptai özvegy a mi Erdély-országunk, amely világra ringatta vallásunkat). Illések mi vagyunk: lelkészek és világiak, akik ma azért gyűltünk össze, hogy a körüli közgyűlésünkön „ráboruljunk” a „drága gyermekekre”, hogy nézzük meg: van-e benne lélek? A mi feladatunk az, hogy tegyünk úgy, mint Illés, aki azt nézi meg – az eredeti szöveg szerint –, hogy maradt-e gyermekben *nesémáh*, azaz életerő, „életerő”.

Ma meg kell néznünk, hogy egyházunkban van-e élet, van-e elegendő életerő, és ha nincs, akkor így kiáltunk az Úrhoz: Istenem, Uram! Térjen vissza a lélek ebbe az Egyházba!

Tudom, most sokan vitatkoznátok velem, és azt mondanátok, hogy ez túlzás, nincs itt semmi baj, ez egy természetes folyamat, ennek így kell lennie stb. Szívesen meghallgatom érveiteket, de most engedjétek meg, hogy kimondjam: drága gyermekeinkben, kicsiny egyházközségeinkben és Egyházunkban is egyre kevesebb a *nesémáh*, az életerő! Statisztikai adatokat sorakoztathatnék most fel, demográfiai előrevetésekről beszélhetnék, érvelhetnék a templomlátogatási százalékokkal, azzal, hogy ezeket „írunk le” egyik napról a másikra stb. – de nem teszem! Inkább arra kérlek: gondolatok vissza az elmúlt 18 esztendőre, emlékezzetek: milyen volt?

– 1989, az 1990-es évek első, hosszabb szakasza: A Nagy Újjászületés időszaka... Tömegek zárandokoltak a templomba, izzott a szószék, szárnyalt a lélek, templomok épültek, papilakok szépültek – sok volt a közmunka, egy húron pendültünk, „egységben volt az erő”...

– az 1990-es évek vége, az ezredforduló tájéka: „profikká” váltunk. Pályázni kellett, cégekkel dolgoztattunk, „infrastruktúra” kellett: szkanner, fénymásoló, bőrlüléses iroda – de már halványult a lelkesedés, és megkopott szavaink mozgósító ereje...

– a jelenkor: a templomlátogatás 10%-os, vagy annál is kevesebb, a nagy egyházközségekbe nem pályáznak lelkészek, lasszóval kell jó gondnokot és presbitereket fogni, a magyarság kettészakadva, „politikailag korrektül” kell beszélünk, megkezdődtek a választások, és ezzel együtt a hatalmi harcok...

Hol van hát a lélek, Barátaim? Hol van a profétikus hajlam? Hol van a hivatás tüze, a második mér föld és az önzetlen szolgálata?

Ki mondja, hogy minden rendben, ki mondja, hogy él és virul az Egyház?

Engem e nem túl kedvező kép mégis arra késztet, hogy Illéssel így kiáltsak: Istenem, Uram! Térjen vissza a lélek ebbe a gyermekbe, térjen vissza a lélek ebbe az egyházba!

Két út áll előttünk: 1. Beletörődünk az előrejelzésekbe – adatik még néhány évtized, tegyük széppé az elmúlást, „kevesen vagyunk, de minőségiek”, „elmúltak az aztékok is, lesz, ami lesz!” (Márai), 2. Olyan emberekké leszünk, akiknek szavai, gondolkodásmódja, életvitele, tettei és cselekedetei vonzóak a nagyvilág számára, és így, egyre többen fognak hozzánk csatlakozni!

S most kimondom a bűvös szót: *misszió!* – Évtizedek óta ódzkodunk e szótól! Még mi is úgy tanultuk, hogy „az unitárius egyház nem folytat missziót!” No, ha nem, akkor szép csendesen kihalunk, mint a valamikori *tyrannosaurus rex!*

Mi a misszió? Nem erőszakos hittérítés, nem betanult duma, nem agymosás! *A misszió – életforma.* A misszió azt jelenti, hogy vallásosságom, erkölcsös-ségem, tartásom, gerincességem, szavaim és tetteim hirdetik azt, hogy unitárius vagyok, és ez más embereket arra késztet, hogy ők is unitáriusok legyenek!

a mi világszemléletünk vonzó a kereső emberek számára! Tetszik nekik, hogy benne élünk a mában, vallásosságunk cselekedeteinkben nyilvánul meg, és bort nem azért iszunk, hogy utána vizet prédikáljunk! Tetszik a nyíltságunk, sokan érzik úgy, hogy az értelem, a lelkiismeret és a szabad akarat hangsúlyozásával korszerűen gondolkodunk, sokan látják, hogy magyar alapítású vallásunk nemzetünk megmaradásában is szerepet játszhatna!

Olyan emberekké kell tehát lennünk, akiknek unitáriussága – létforma!

Kedves Testvéreim, Barátaim, Lelkész-testvérek, Gondnokok, Presbiterek! A rossz hírem az, hogy ez a nehéz munka velünk és rajtunk kezdődik! A kereső emberek azt az egyházat keresik, amelyben „jó fej” a pap, gerinces a gondnok, és igazat mond a pénztáros! Az az egyház lesz számukra vonzó, ahol nem ittas a harangozó, szépen játszik a kántor, és a presbiterek családostól jönnek templomba!

Ha egyszer valaki azért lesz valaki unitáriussá, mert látja, hogy van hited és lelked, van tudásod és tartásod, akkor elmondhatod magadról: megérdemlem az előljárói tisztséget!

Azt kell elérnünk, amit az amerikaiak így neveznek: *mission through your being*, azaz *lényed általi misszió*: Ez az az állapot, amikor egész lényedből az sugárizik, hogy te unitárius vagy, és ez megnyilvánul minden szavadban és cselekedetben!

Karácsony Sándor ezt így fogalmazta meg: „Az tehát, hogy igazán pap-e valaki, arról ismerszik meg, elhitte-e neki egy másik ember az evangéliumot, a jó hírt. [...] De azt meg, hogy a másik ember igazán elhitte a pap vallomását, megint csak egy dolog mutathatja meg: ha a másik ember is pappá vált, és úgy tudott egy harmadik embernek vallani, hogy vallomása folytán az a harmadik ember is hatékony, tehát egy negyediket pappá tevő pappá változott.” (a *pap* szót itt behelyettesíthetjük a *gondnokkal*, *presbiterrel* vagy *unitáriussal* is!)

Kedves Testvéreim! Ma és holnap az a feladatunk, hogy a modern idők Illéseiként egyházunk fölé hajolva megnézzük: van-e benne lélek, életképes-e? Tudatosítanunk kell, hogy egyházközségeinkben – és így az Egyházban is – akkor lesz élet, ha bennünk, választott vezetőinkben és híveinkben van életképesség és van elegendő lélek!

A bibliai történet úgy végződik, hogy a sareptai özvegy azt mondja Illésnek: „Most már tudom, hogy te Isten embere vagy, és hogy igaz a te szádban az Úr igéje!”

Legyünk hát olyan emberek, akiknek egész életén és munkáján látszik, hogy „Isten emberei”, és akiknek igaz a szájában az Istentől való szó. Ez lesz unitáriuságunk fokmérője, ez lesz megmaradásunk biztosítója!

Éljünk, szóljunk és cselekedjünk úgy, hogy munkánk nyomán visszatérjen végre egyházunkba a lélek! Ámen.

ID. NAGY ENDRE

NEM TUDJÁTOK...?¹

„Ti vagytok a föld sója. Ha pedig a só megízetlenül, mivel lehetne ízét visszaadni? Semmire sem való már, csak arra, hogy kidobják, és eltapossák az emberek.” (Mt 5,13–14)

„Ti vagytok a világ világossága. Nem rejthető el a hegyen épült város. Nem tudjátok, hogy ti Isten temploma vagytok, és az Isten Lelke bennetek lakik?” (1Kor 3,16)

Őszintén megvallom, amikor pár héttel ezelőtt a Kolozs-tordai Egyházkör esperesétől arra kaptam felkérést, hogy ezen a lelkészi értekezleten szolgálatot végezzek, és ne bibliamagyarázatot tartsak, hanem prédikáljak, egy kicsit eltöprengtem: tehát nem a lelkészek között megszokott száraz, szakmai megközelítés, ún. műhelymunka, hanem prédikáció; prédikáció, amely gyülekezetet feltételez. És ennél a gondolatnál született meg bennem a kérdés: miről prédikáljon a lelkész a lelkészeknek? Hiszen a lelkész – ezt magunkról tudjuk – amikor hallgatóként van jelen egy istentiszteleten, nem annyira a lelki befogadásra hangolódik, inkább a szakmai kíváncsiság, érdeklődés jellemzi.

Most mégis engedjétek meg, kedves Lelkésztársaim, hogy ezt az istentiszteleti alkalmat úgy tekintsem, mint amelyen egy igazi gyülekezet van jelen. Erre egyrészt nekem van szükségem ahhoz, hogy gondolataimat ne csupán a szakmai, kritikai rám-figyelés tudata határozza meg. Másrészt pedig miért ne alkothatnánk mi, lelkészek is időnként egy gyülekezetet? Annál is inkább, mivel ha híveinkről, valós gyülekezetünk tagjairól feltételezzük, hogy számukra az istentiszteleti alkalom, az imádkozás áhítata erőforrás és támasz az életküzdelmekben gyakran megingó, hitét veszített lélek számára, az evangélium üzenete pedig bátorítás, biztatás, örök-időszerű erkölcsi útmutatás, amely segít kijutni a bizonytalanságból, meglátni és megtalálni az élet célját és értelmét, akkor ez a mi esetünkben – lelkészek esetében – még fokozottabb mértékben így kell(ene) hogy legyen. Megvallom: hála Istennek magam is többször éltem át azt az élményt, hogy egy prédikáció, egy szószéki szolgálat lélekben magával ragadott és teljesen megfeledkeztem a „szakmaiságról”, arról, hogy magam is prédikáló lelkész vagyok.

Ezeknek a gondolatoknak és tapasztalatoknak a talaján állva olvastam fel a Máté evangéliumából, valamint az első Korinthusi levélből az elhangzott bibliai

¹ Elhangzott a Kolozs-tordai és a Küküllői Egyházkörök II. évnegyedi közös lelkészi értekezletén, Komjászegyen 2008. május 5-én.